

Valtuutettu Aarre Lehtosen ym. valtuutettujen aloite koskien yksityisteiden kunnossapitoa

Kaupunginvaltuusto 06.11.2023 § 122

Valtuutettu Aarre Lehtonen jätti seuraavan aloitteen:

Raision kaupunki on vuosikymmenien ajan ylläpitänyt alueellaan kaikki kadut ja tiet valtion hoitamia väyliä lukuun ottamatta. Infrapalvelujen toimialalla on sittemmin herännyt pyrkimys, että kaupunki lakkaisi hoitamasta ns. yksityisteitä. Näin siitä huolimatta, että ne tosiasiaassa ovat laajalti kaikkien yhteisesti käyttämiä. Tämä olisi toteutuessaan vahingollista. Kustannustehokkuuden ja tienpidon tason turvaamisen kannalta sekä tasavertaisuuden vuoksi kaupungin tulee jatkaa vuosikymmeniä noudatettua käytäntöä yksityisteiden hoidosta.

Raisio on kooltaan vain noin 52 km². Tämän kokoisessa kaupungissa on järkevää hoitaa teiden ja katujen kunnossapito keskitetysti. Siitä tulee kokonaiskustannusten säästöä ja asukkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa. Kiinteistövero koskee kaikkia ja sillä katetaan kustannukset. Raision ns. yksityisteillä ajetaan hyvin paljon, jopa valtaosaltaan, muiden kuin tien varren asukkaiden toimesta. Osa niistä on kaupungin väylien jatkeita taikka niitä yhdistäviä tienpätkiä, osa kevyen liikenteen yleiskulkuväyliä.

Yksityisteiden hoidosta on Suomessa voimassa kaksi keskenään tasavertaista, lakiin perustuvaa tapaa. Toisessa yksityisteiden varsilla asuvat ylläpitävät tien kustannuksellaan. Toisessa kunta hoitaa kustannuksellaan tiet kokonaan tai osaksi. Ensimmäinen on tavallinen kunnissa, jotka sijaitsevat maamme harvaan asutulla maaseudulla. Jälkimmäinen taas on tarkoituksenmukainen Raision tapaisissa alueeltaan pienissä ja tiheään asutussa kaupungissa, joissa on paljon asemakaavoitusta.

Tässä asiassa päätösvalta kuuluu Raision kaupunginvaltuustolle.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Raision kaupunki edelleen jatkaa tähän astista käytäntöä ja ylläpitää katujen ohella yksityistiet.

Raisio 6.11.2023

Aarre Lehtonen	Emma Lindqvist
Sari Suominen	Eveliina Tyyskänen
Veli-Matti Salminen	Mikko Kangasoja
Mikko Tammelin	Heikki Suominen
Mika Koivisto	Jukka Rantala
Erkki Haavisto	Anneli Kivijärvi
Jari Salonen	

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 13.11.2023 § 391

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen infralautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Infralautakunta 12.12.2023 § 117
1476/10.03.01.00/2023

Valmistelijat: tekninen johtaja Timo Oja ja kaupungininsinööri Mikko Kunttu, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Valtuutettu Aarre Lehtonen ym. valtuutetut jättivät aloitteen koskien yksityisteiden kunnossapitoa. Aloitteessa esitetään, että Raision kaupunki jatkaa edelleen voimassa olevaa käytäntöä ja ylläpitää katujen ohella yksityistiet.

Raision kaupungin tekninen lautakunta päätti 1.10.2013 suorittaa alueellisen yksityistietoimituksen, koska olemassa oleva tilanne yksityisteillä koettiin ongelmallisena. Yksitysteiden tiekunnat nukkuivat ja tosiasiallisesti tiekuntien hallinto kuului tiekunnille. Osa yksityisteistä oli sellaisessa kunnossa, että kunnossapito muodostuisi tulevaisuudessa mahdottomaksi. Kaupunki oli ottanut tiekuntien yksityistiet kunnossapidon piiriin vuonna 1993 (vuoden 1995 määrätieto 7,887 km), mikä aiheutti tiekuntien toiminnan taantumisen. Suuri osa tiekunnista ei ollut enää toimintakykyisiä. Vuonna 2018 tekninen lautakunta päätti aloittaa yksityistiehankkeen, jonka tavoite oli saada tiekunnat avustuskelpoisiksi ja laillisesti toimintakelpoisiksi.

Vastuu yksityisteistä

Yksitysteiden rakentamisesta ja kunnossapidosta huolehtivat tieosakkaat. Jos tietä tarvitaan useamman kiinteistön hyväksi, kaikki tiestä hyötyvät kiinteistöt voidaan velvoittaa osallistumaan tien kunnossapitoon. Osakkaat voivat muodostaa tiekunnan, joka vastaa tien hoitoon liittyvistä asioista.

Yksitystielaki 48 §: *“Yksittäistä tai useampaa yksityistietä hallinnoi tienpidosta vastaten tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat keskenään sopimallaan tavalla. Tieosakkaat voivat myös niin halutessaan valtuuttaa muun toimijan huolehtimaan yksityistien tienpidosta.”*

Kunnossapito

Kunnossapito pitää sisällään hoidon sekä pieniä kunnossapitotöitä, joita ovat esimerkiksi sorastus sekä yksittäisten rumpujen ja ojien kunnostukset. Hoito voidaan jakaa kuuteen suurempaan kokonaisuuteen, joita ovat talvi- ja kesähoito, puhtaanapito, varusteiden ja laitteiden hoito, kuivatusjärjestelmien hoito sekä viheralueiden hoito. Kesähoito voidaan jakaa asfalttipäällysteiden paikkauksiin, sorapäällysteisten väylien hoitoon ja siltarakenteiden hoitoon. Varusteiden ja laitteiden hoitoa ovat kalusteiden ja varusteiden hoito, tiemerkinöjen kunnossapito ja liikenteenohjauslaitteiden hoito, rakenteiden hoito sekä kuivatusjärjestelmien hoito. Yksitysteillä tyypillisimpiä hoitotoimenpiteitä ovat talvihoito, sorateiden hoito, asfalttipäällysteiden paikkaus, kuivatusjärjestelmien hoito sekä piennarniitot ja vesakoiden raivaus.

Järeämmät toimenpiteet kuten teiden uudelleen päällystäminen, rungon vahvistaminen ja siltojen kunnostaminen ovat investointeja, jotka eivät sisälly kunnossapitoon. Tiekunnat vastaavat itsenäisesti investoinneista.

Avustukset

Raision ympäristökunnissa (Naantali, Turku, Masku, Rusko, Kaarina Lieto, Paimio, Nousiainen, Mynämäki) yksityisteiden kunnossapito on järjestetty yksityistielain ensisijaisen järjestelyn mukaisesti. Yksityistiet hoitavat itsenäisesti kunnossapitotyöt ja kaupunki avustaa kunnossapitoa. Vuoden 2023 tietojen mukaan Kaarina jakoi kunnossapitoavustusta 449,09 €/km (93,5 km), Naantalissa kunnossapitoavustuksen suuruus oli 552,91 €/km (233 km) ja Maskussa 631,33 €/km (75,5 km).

Yksityisteiden hoidosta muodostuu kaupungille kustannuksia suuruusluokaltaan n. 150.000 € vuodessa. Arvio perustuu vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin. Suurimpana yksittäisenä kulueränä on katuvalaistus, johon kuluu n. 60.000 € vuodessa. Katuvalaistus säilyy jatkossakin kaupungin omistuksessa ja hoidossa.

Yksityisteiden kunnostamiseen on investoitu 669.702 € vuosina 2019–2022. Talousarviossa on esitetty yksityisteiden kunnostamiseen 300.000 € vuodelle 2024 (Mahittulan, Petterinpellon ja Paikkarin pysäkin tiekunnat).

Kunnat voivat halutessaan avustaa yksityisteitä yksityistielain 84 §:n nojalla. Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritettavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään.

Voimassa olevan lain mukaan avustusten myöntäminen on kunnan vapaasti päätettävissä, eikä laissa ole säädetty avustuksen kohteista, myöntämisen perusteista, ehdoista tai valvonnasta vaan ne ovat jääneet kunnan päätöksen varaan.

Kunnan avustus voi olla rahallista avustusta tiekunnalle. Tien kunnossapidon ottamisessa kunnan suoritettavaksi kokonaan tai osittain on katsottava olevan kyse myös kunnan avustuksesta. Kunnan avustuksesta on katsottava olevan kyse myös sellaisissa tilanteissa, joissa kunta antaa tiekunnan käyttöön esim. kalustoa. Avustuskriteerit, ottaen huomioon myös säännöksen tavoitteet, koskevat kaikkia kunnan avustusmuotoja.

Tiekunnan osakkaat vastaavat yksityistien kustannuksista. Jos kaupungilla on hallinnassa kiinteistöjä yksityisteiden varsilla, on kaupungilla automaattisesti osuus yksityistien kustannuksista. Kiinteistön käyttötarkoitus määrittelee yksikköjen määrän. Maanmittauslaitoksen julkaisu nro 119 (2023) Yksityistien tieyksiköinti ohjaa tieyksiköinnin tekemistä.

Tiekunta voidaan perustaa yksityistietoimituksessa tai tieosakkaat voivat perustaa sen itse kokouksessaan. Tiekunnan perustamisen edellytyksenä on, että kohteena olevaan tiehen kohdistuu pysyvä tieoikeus.

Esittelijä	Tekninen johtaja Timo Oja
Päätösehdotus	Infralautakunta antaa valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.
Päätös	Janne Aso ehdotti Jan Stenlundin ja Satu Aرسالon kannattamana seuraavaa lisäystä päätösehdotukseen:

"Infralautakunnalle valmistellaan vahvistettavaksi yleiset periaatteet yhteistoiminnasta yksityisteiden järjestäytyneiden tiekuntien kanssa. Periaatteissa määritellään toimintaperiaatteet mm. yksityistieavustusten ja yhteiskilpailutusten osalta, sekä avataan tiekunnille kuuluva yksityistielain mukainen tienpidon vastuu.

Lisäksi kaupunki toteuttaa informaatiotilaisuutena yksityistieillan yhteistyössä Suomen Tieyhdistys ry:n kanssa."

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko lisäys hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen, puheenjohtaja totesi, että päätösehdotus Ason ehdottamalla lisäyksellä hyväksyttiin yksimielisesti.